

Συμμετοχή στη δημόσια διαβούλευση σχετικά με το Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Απορριμμάτων του Δήμου Πατρέων

Γενικά Σχόλια

Η παρουσίαση του Τοπικού Σχεδίου Διαχείρισης Απορριμμάτων από το Δήμο Πατρέων γίνεται σε μια συγκυρία με οριοθετημένα και κρίσιμα χαρακτηριστικά (πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά).

Βασική παράμετρο για την επίτευξη του όποιου σχεδιασμού αποτελεί όχι μόνο ο μελλοντικός προγραμματισμός αλλά και ο χρόνος υλοποίησης άμεσων μέτρων τα οποία θα διασφαλίσουν την κρίσιμη παράμετρο, η οποία δεν είναι άλλη από τη συνέχιση της, περιβαλλοντικά ανεκτής, λειτουργίας του ΧΥΤΑ της Ξερόλακας.

Όμως, παρότι το Τεχνικό Επιμελητήριο Δυτικής Ελλάδας από το 2008 και με συνεχείς παρεμβάσεις και επιστημονικά πορίσματα έχει αναδείξει το σύνολο των προβλημάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν τόσο στο ΧΥΤΑ της Ξερόλακας όσο και στους υπόλοιπους ΧΥΤΑ του Νομού Αχαΐας, εν τούτοις καμία από τις προτάσεις αντιμετώπισης των σοβαρών προβλημάτων που υφίστανται δεν αντιμετωπίσθηκε για λόγους που κυρίως οφείλονται στην πολιτική αντίληψη του στελεχιακού δυναμικού της τοπικής αυτοδιοίκησης και των αρμόδιων κρατικών υπηρεσιών. Δυστυχώς, η κρίση των τελευταίων ετών δεν είναι η μόνη αιτία για τα προβλήματα (σε εθνικό και τοπικό επίπεδο) στη διαχείριση περιβαλλοντικών θεμάτων. Απλά, η κρίση τα επέτεινε και πλέον ο χρόνος δεν είναι ούτε απεριόριστος ούτε και ουδέτερος για την εξέλιξη των πραγμάτων.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο Δήμος Πατρέων οφείλει και οφείλει να αναλάβει καθοριστικές πρωτοβουλίες, ώστε σε συνεργασία με τους υπόλοιπους Δήμους και την Περιφέρεια να καταλήξουν άμεσα σε αποφάσεις γιατί τα χρονοδιαγράμματα για την εξεύρεση πόρων και υλοποίηση του όποιου σχεδιασμού (ακόμη και του καλύτερου δυνατού) δεν είναι υπέρ του κοινωνικού συνόλου και είναι, ιδιαίτερα, επίφοβη η πιθανότητα η Πάτρα να βρεθεί μπροστά σε καταστάσεις στις οποίες τα προβλήματα θα αποκτήσουν, τουλάχιστον, εκρηκτικές καταστάσεις.

Η άμεση επίλυση ζητημάτων που σχετίζονται με την αγορά κρίσιμου εξοπλισμού, την κοινωνική κινητοποίηση και τη δημιουργία όλων των επιμέρους δικτύων που θα μειώσουν άμεσα και όχι μεσοπρόθεσμα την ποσότητα και τον όγκο των απορριμμάτων που διατίθενται στην Ξερόλακα αποτελεί ανάγκη απόλυτης προτεραιότητας.

Η άμεση επίλυση των προβλημάτων που έχουν αναδειχθεί από το Τεχνικό Επιμελητήριο για τις συνθήκες λειτουργίας του ΧΥΤΑ της Ξερόλακας και αναγνωρίζονται, εν πολλοίς, στο υπό διαβούλευση Τοπικό Σχέδιο δεν μπορούν να πάρουν καμία μετάθεση στο χρόνο.

Πέραν των άμεσων ζητημάτων, ο Δήμος Πατρέων οφείλει να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο σε ζητήματα που αφορούν την τελική λύση για τη διαχείριση των απορριμμάτων (χωροθέτηση κλπ), ώστε σε συνεργασία με το σύνολο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας να δοθούν οι απαιτούμενες λύσεις.

Έχοντας ως δεδομένο ότι

- η διάθεση ανεπεξέργαστων απορριμμάτων σε ΧΥΤΑ πέραν του 2016 θα κοστίζει πολύ ακριβότερα στους πολίτες, το Τεχνικό Επιμελητήριο Δυτικής Ελλάδας θα καταβάλει όλες του τις δυνάμεις με διαρκείς δράσεις στην Αχαΐα και την Ηλεία και σε συνεργασία με το σύνολο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την ευαισθητοποίηση και επιμόρφωση των πολιτών και την άμβλυση των οξυμένων προβλημάτων.
- δεν μπορεί να υπάρξει συγχρηματοδότηση από ευρωπαϊκούς πόρους για την κατασκευή του δρόμου προς τη θέση Φλόκα, η λήψη αποφάσεων για τη διαδικασία χωροθέτησης των απαιτούμενων

υποδομών και της σχετικής εξεύρεσης πόρων δεν μπορεί να είναι μια διαδικασία που θα οδηγήσει σε μέλλοντα χρόνο γιατί, απλά, δεν υπάρχει αυτός ο χρόνος.

- ακόμη και σήμερα να ήταν εγκεκριμένος ο Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης Απορριμμάτων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, η ωρίμανση των σχετικών τεχνικών δελτίων και διαγωνιστικών διαδικασιών, η εγκατάσταση αναδόχου για την κατασκευή της κεντρικής μονάδας διαχείρισης και επεξεργασίας και η κατασκευή αυτής θα πάρουν πάνω από τρία χρόνια, γίνεται σαφές το πόσο βλαπτική είναι η όποια αναβλητικότητα στη λήψη αποφάσεων, δεδομένου ότι από την τοπογραφική αποτύπωση που έκανε Ομάδα Εργασίας του ΤΕΕ/ΤΔΕ προκύπτει ένας μέγιστος χρόνος ζωής του ΧΥΤΑ της Ξερόλακας 3.5 ετών και αυτό υπό όλες τις τεχνικές προϋποθέσεις που έχουν αναδειχθεί.

Με αυτό το γενικό σκεπτικό παρατίθενται επιμέρους αλλά καιρίρια σχόλια ως προς τη στοχοθεσία του Τοπικού Σχεδίου Διαχείρισης Απορριμμάτων του Δήμου Πατρέων.

Θανάσης Γιανναδάκης

Πρόεδρος ΤΕΕ/ΤΔΕ

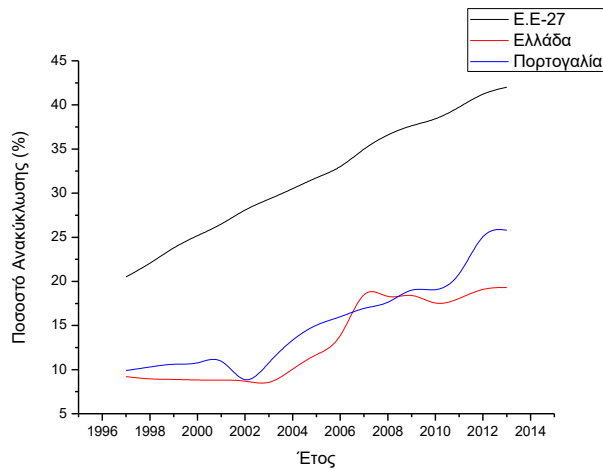
Ειδικά Σχόλια

1. Στόχος ΤΣΔΑ Δ. Πατρέων

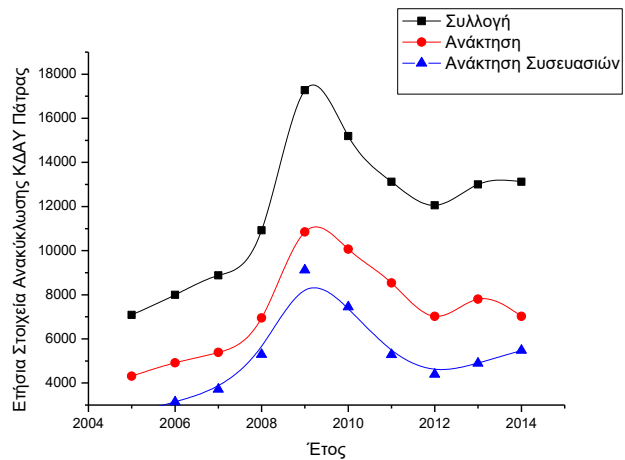
«Ο Δήμος Πατρέων αντί των μόλις 5.000 τόνους ανά έτος ανακυκλώσιμων που επανακτά, θα φτάσει εντός πενταετίας περίπου τους 30.000 τόνους (χαρτί / χαρτόνι, πλαστικό, μέταλλο, γυαλί, ξύλο), δηλαδή περίπου 25.000 τόνους λιγότερα απορρίμματα για εναπόθεση. Ταυτόχρονα η ποσότητα των υπολειμμάτων θα μειωθεί ακόμα περισσότερο λόγω και της μη απόρριψης υπολειμμάτων από τρίτους Δήμους (που τώρα ανέρχονται σε 5.000 τόνους περίπου ετησίως).»

Σχόλιο:

Από τα επισυναπτόμενα διαγράμματα προκύπτει τόσο η σαφής αδυναμία της Ελλάδας να ακολουθήσει τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο ανακύκλωσης όσο και τα ποσοστά χωρών με παρόμοια χαρακτηριστικά όπως η Πορτογαλία. Εκτός αυτού, ένας στόχος που διπλασιάζει την ποσότητα των ανακυκλώσιμων υλικών που θα συλλέγονται σε ορίζοντα πενταετίας είναι σαφώς θεμιτός αλλά χρειάζεται άμεση εξειδίκευση του σχεδίου σε επίπεδο κοινωνικής συμμετοχής (ενημέρωση, παροχή κινήτρων) αλλά και σημαντικών πόρων που πρέπει να διατεθούν για τη βελτίωση των σχετικών υποδομών κυρίως σε νέα οχήματα, στα είδη κάδων που ήδη περιγράφονται στο σχέδιο αλλά και στην καλύτερη οργάνωση του συστήματος αποκομιδής (δρομολόγια κλπ). Ως προς το στόχο επίτευξης μείωσης της υπολειμματικότητας διαχείρισης του ρεύματος εισαγωγής στο ΚΔΑΥ γίνεται σαφές ότι πρέπει να υπάρξουν σοβαρές παρεμβάσεις εκσυγχρονισμού του τρόπου λειτουργίας αυτού, μιας και από τα στοιχεία λειτουργίας του ΚΔΑΥ Πάτρας παρατηρείται ένα ποσοστό το οποίο παραμένει σχεδόν σταθερό στο 40%.

Πηγή: Eurostat

Πηγή: ΚΔΑΥ Πάτρας (Ο.Ε ΤΕΕ/ΤΔΕ-2015)

Έτος	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Πληθυσμός (31/12/XX)	208.296	212.169	230.604	341.304	430.977	410.010	410.010	463.381	566.439	609.375
Αριθμός κάδων	2.475	2.525	2.795	4.130	5.834	5.262	5.679	6.156	8.324	10.235
Αριθμός Οχημάτων	5	6	7	12	20	20	21	22	24	27
Συλλογή – σύνολο έτους (τόνοι)	7.086	7.997	8.878	10.923	17.274	15.193	13.124	12.058	13.342	16.234
Ανάκτηση - σύνολο έτους (τόνοι)*	4.311	4.916	5.389	6.949	10.849	10.067	8.531	7.018	7.805	9.145
Ανάκτηση συσκευασιών σύνολο έτους (τόνοι)*	2.610	3.141	3.719	5.291	9.118	7.449	5.289	4.396	4.891	5.480
Υπόλειμμα (Μ.Ο. 12μήνου) (%)	39	39	36,53	36,4	37,2	33,8	34,9	40	41	39
Συλλογή ανά κάτοικο (σύνολο 12μήνου) (kg/έτος)	34,02	37,69	38,50	32,00	40,08	37,06	32,01	26,02	23,55	26,64
Ανάκτηση ανά κάτοικο (σύνολο 12μήνου) (kg/έτος)	20,70	23,17	23,37	20,36	25,17	24,55	20,81	15,15	13,78	15,01
Ανάκτηση συσκευασιών ανά κάτοικο (σύνολο 12μήνου) (kg/έτος)	12,53	14,80	16,13	15,50	21,16	18,17	12,90	9,49	8,63	8,99

Πηγή: ΚΔΑΥ Πάτρας

2. Στόχος ΤΣΔΑ Δ. Πατρέων

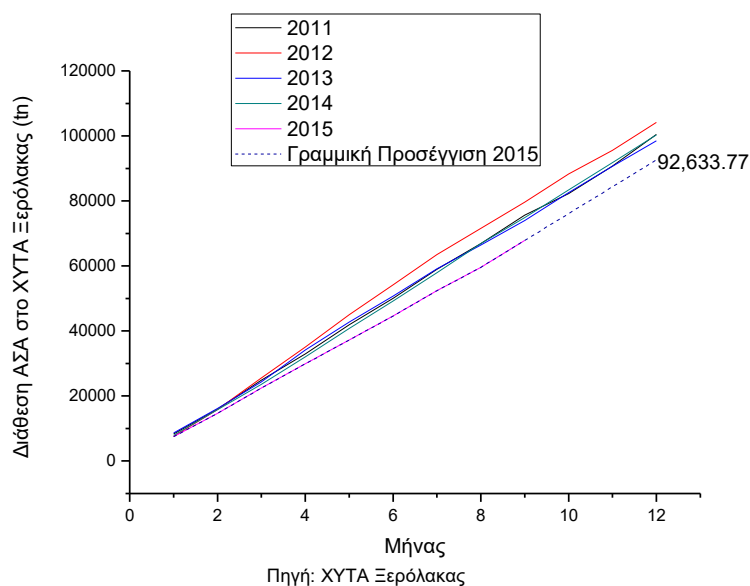
«Λόγω και των τελευταίων εξελίξεων της δυσχερούς οικονομικής κατάστασης αλλά και των μέτρων στην κατεύθυνση πρόληψης και ευαισθητοποίησης των Δημοτών η **συνολική ποσότητα των ΑΣΑ θα φτάσει εντός Πενταετίας στις 90.000 τόνους**, δηλαδή μείωση περίπου κατά 10.000 τόνους.»

Σχόλιο:

Από τα στοιχεία προκύπτει ότι η συνολική ποσότητα ΑΣΑ που παράχθηκε για το 2014 στο Δήμο Πατρέων είναι 100,308 tn που διατέθηκαν στο ΧΥΤΑ Ξερόλακας (συμπεριλαμβανομένου του υπολείμματος του ΚΔΑΥ) και 2,633.4 tn που διατέθηκαν στο ΧΥΤΑ Φλόκα (Στοιχεία 2^{ου} ΦΟΔΣΑ, Ο.Ε ΤΕΕ/ΤΔΕ 2015), εξαιρουμένων ογκωδών και άλλων απορριμμάτων.

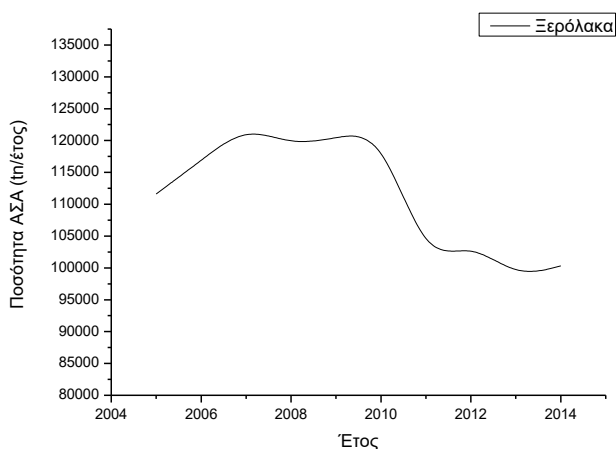
Δημοτική Ενότητα	Μόνιμος Πληθυσμός απογραφής 2011 (άτομα)	Διάθεση ΑΣΑ 2014 (tn)	Διάθεση ΑΣΑ ανά κάτοικο/έτος (kg) 2014	Εθνικός Μέσος Όρος Παραγωγής ΑΣΑ ανά κάτοικο/έτος (kg) (2013)	Εθνικός Μέσος Όρος Ταφής ΑΣΑ ανά κάτοικο/έτος (kg) (2013)
Δ.Ε. Βραχναϊκών	4,627			506	409
Δ.Ε. Μεσσάπιδας	13,852				
Δ.Ε. Παραλίας	9,987				
Σύνολο	28,466	11,184.47	392.91		
Δ.Ε. Πατρέων	171,484				
Δ.Ε. Ρίου	14,034				
Σύνολο	185,518	91,756.93	494.60		
Γενικό Σύνολο	213,984.00	102,941.40	481.07		

Οι στατιστικοί μέσοι όροι είναι σχετικά υπερδιαστασιοποιημένοι, λόγω του ότι το υπόλειμμα (περίπου 5000 tn) που διατίθεται στο ΧΥΤΑ Ξερόλακας παράγεται και από άλλους Δήμους

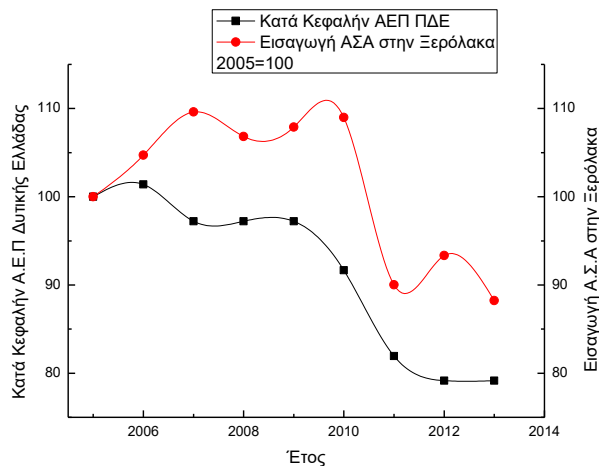

Σχετική Μεταβολή	Ιανουάριος	Φεβρουάριος	Μάρτιος	Απρίλιος	Μάιος	Ιούνιος	Ιούλιος	Αύγουστος	Σεπτέμβριος	Σύνολο
2011-2012	-8.9%	9.4%	8.4%	17.6%	10.4%	13.2%	4.1%	2.4%	-8.1%	3.7%
2012-2013	13.6%	-9.1%	-15.5%	3.3%	-13.1%	-13.4%	-10.4%	-9.1%	-6.1%	-5.5%
2013-2014	-8.4%	2.7%	4.1%	-11.1%	-1.6%	8.7%	6.9%	9.5%	12.8%	1.8%
2014-2015	-5.2%	-7.1%	-8.7%	-14.9%	-13.3%	-15.0%	-12.7%	-10.1%	-3.4%	-7.7%

Η επίκληση της επίπτωσης της κρίσης στην παραγωγή απορριμμάτων δεν μπορεί να γίνει με ασφάλεια για την επόμενη πενταετία μιας και δεν είναι σαφής η εξέλιξη της εθνικής και τοπικής οικονομίας και κατ' επέκταση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, μέγεθος το οποίο αποτελεί σημαντικό δείκτη για την παραγωγή αστικών απορριμμάτων. Ενισχυτικά προς τη συγκεκριμένη παρατήρηση, παρατίθεται το διάγραμμα συσχέτισης του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της ΠΔΕ και των ΑΣΑ που εναποτέθηκαν στην Ξερόλακα για το χρονικό διάστημα 2005-2013. Όπως φαίνεται στο σχετικό διάγραμμα, προκύπτει ότι ενώ το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας είχε μια πτώση της τάξης του 20% η πτώση για την ποσότητα των αστικών απορριμμάτων που διατέθηκαν στην Ξερόλακα είχε μια αντίστοιχη πτώση της τάξης του 10%.

Πηγή: Ο.Ε ΤΕΕ/ΤΔΕ 2011, 2015

Πηγή: Eurostat, Ο.Ε ΤΕΕ/ΤΔΕ 2011, 2015

Ακόμη και εάν τα στοιχεία του 2015 δείχνουν σχετική μείωση διάθεσης απορριμμάτων στο ΧΥΤΑ Ξερόλακας (μεσοσταθμική πρόβλεψη μείωσης 7.7%) για να υπάρχει ολοκληρωμένη εικόνα πρέπει να εμφανισθεί το συνολικό ισοζύγιο μάζας για το Δήμο Πατρέων ανεξάρτητα από την πηγή διάθεσης των απορριμμάτων.

Με δεδομένη την αδράνεια της κοινωνικής συμμετοχής και ευαισθητοποίησης για θέματα που αφορούν στη διαχείριση αστικών απορριμμάτων η ποσοτική πρόβλεψη για μείωση των παραγόμενων απορριμμάτων του Δήμου Πατρέων από 102,941.40 tn (2014) σε 90,000 tn (χωρίς να λαμβάνονται υπόψη ογκώδη και άλλου τύπου απορρίμματα) φαντάζει επισφαλής αλλά και συνάμα πολιτικός στόχος που, όμως, δύσκολα μπορεί να επιτευχθεί χωρίς τη διάθεση αντίστοιχων πόρων και την εκπόνηση σοβαρού σχεδιασμού από πλευράς Δήμου.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω, η πρόβλεψη για συνολική παραγωγή ΑΣΑ 90,000 tn έως το 2020 δεν λαμβάνει υπόψη καμία επισφάλεια ως προς την αποτελεσματικότητα των μέτρων μείωσης της ποσότητας και του όγκου των παραγόμενων απορριμμάτων και προφανώς χρειάζεται αναθεώρηση ή άμεση εξειδίκευση του σχεδιασμού, εξεύρεση πόρων και διενέργεια όλων των απαραίτητων διαγωνισμών για να έχει το οποιοδήποτε νόημα. Εξάλλου, θα πρέπει να λάβει υπόψη και τις προβλέψεις του Εθνικού Σχεδιασμού.

3. Στόχος ΤΣΔΑ Δ. Πατρέων

«Όταν λειτουργήσουν οι δύο (2) μονάδες κομποστοποίησης προδιαλεγμένων οργανικών, **η ποσότητα που θα ανακτάται θα είναι περίπου 15.000 τόνοι ετησίως**, ενώ η αντίστοιχη ποσότητα των υπολειμμάτων από το οργανικό κλάσμα, θα φτάσει εντός πενταετίας περίπου τους 25.000 τόνους ετησίως.»

Σχόλιο:

Η αποτελεσματική λειτουργία των μονάδων προδιαλεγμένου οργανικού απαιτεί ισχυρή κοινωνική ευαισθητοποίηση και ενημέρωση, ενώ παράλληλα απαιτεί και έλεγχο για τη σύνθεση των αποβλήτων που εναποτίθενται σε αυτούς. Κατά αυτήν την έννοια είναι απαραίτητο να υπάρξει εξειδικευμένος σχεδιασμός για τα σημεία ενδιαφέροντος ως προς τη συλλογή βιοαποβλήτων όπως αυτά περιγράφονται στο παρόν σχέδιο με, αντίστοιχη, εντατική συμμετοχή των φορέων που εμπλέκονται στις σχετικές οικονομικές δραστηριότητες.

Άλλωστε, σύμφωνα με τα καταγεγραμμένα στοιχεία της ΔΕΔΙΣΑ (Χανιά) από το ΕΜΑΚ και το ΧΥΤΥ, προκύπτει ότι το 2011 εισήλθαν στις εγκαταστάσεις 81.000 τόνοι Σύμμεικτα Απόβλητα, 500 τόνοι Προδιαλεγμένο Οργανικό από Διαλογή στην Πηγή (0.6% επί του σύμμεικτου). Γίνεται προφανές ότι η προσπάθεια για την προώθηση τεχνικών προδιαλογής δεν είναι καθόλου εύκολη και χρειάζεται ατομική συμμετοχή από τους πολίτες και ανάπτυξη συστημάτων συλλογής σε επίπεδο γειτονιάς (πέραν των σημείων ενδιαφέροντος που αναγράφονται στο σχέδιο).